

คำวินิจฉัยของ พลโท จุล อติเรก ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๘/๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด กรณีนายวิทยา ศิริพงษ์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ผู้ร้อง เสนอคำร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายวิทยา ศิริพงษ์ ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องได้ความว่า ผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสมชาย สุนทรวัฒน์) จึงเป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๐) และตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ พร้อมเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๒๕๒ ผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๑ จึงต้องยื่นบัญชี ฯ ภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๒ จึงต้องยื่นบัญชี ฯ ภายในวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๒ และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาเป็นเวลาหนึ่งปี ภายในวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๓ แต่ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง ทั้งกรณีเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาเป็นเวลาหนึ่งปี คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบและให้ชี้แจงข้อเท็จจริง ๒ ครั้ง

ผู้ถูกร้องมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกร้องได้มองข้ามโดยคิดว่า ไม่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ และขอยอมรับผิดชอบทุกประการ

ผู้ร้องเห็นว่า คำชี้แจงของผู้ถูกร้องไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องมิได้จงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๘ เสียงว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ผู้ถูกร้องชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า เหตุที่ไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ เพราะเหตุว่าเข้าใจผิดคิดว่าไม่จำเป็นต้องยื่นซ้ำอีก เนื่องจากเคยยื่นไว้แล้วเมื่อครั้งรับราชการในตำแหน่งรองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยที่ขาดความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ จึงมิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และมีได้จงใจไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด

พิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องของผู้ร้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๓ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ได้

ปัญหาว่าผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ตามคำร้อง หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่ง... (๕) ข้าราชการการเมืองอื่น...”

ตามข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติได้ว่า ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงเป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๐) และตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๕) ด้วย ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อผู้ร้อง ภายในกำหนดเวลาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ ที่บัญญัติว่า “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้ (๑) ในกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง (๒) ในกรณีที่เป็นกรพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง...” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย” โดยผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องทั้ง ๓ ครั้ง

ปัญหาว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง หรือไม่ กรณีนี้ผู้ถูกร้องชี้แจงต่อผู้ร้องและศาลรัฐธรรมนูญความว่า ผู้ถูกร้องเข้าใจผิดคิดว่าไม่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ขอยอมรับผิด จะฟังว่าผู้ถูกร้องไม่ได้ตั้งใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ก็หาได้ไม่ เพราะผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษารัฐมนตรี ย่อมต้องรู้หน้าที่ของตนดี เพราะมิใช่ตำแหน่งปกติทั่วไป ผู้ถูกร้องย่อมต้องรู้เนื่องจากเป็นบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ แม้รัฐมนตรีที่ผู้ถูกร้องเป็นที่ปรึกษาก็ยังมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ และอยู่ในบังคับรัฐธรรมนูญมาตราเดียวกันกับที่ใช้บังคับกับผู้ถูกร้อง การที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า เข้าใจผิดเป็นการกล่าวลอย ไม่มีน้ำหนักน่าเชื่อถือ ทั้งผู้ถูกร้องก็เคยยื่นบัญชี ฯ ในกรณีอื่นมาแล้ว จึงเห็นว่าที่ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ต่อผู้ร้องเป็นการฝ่าฝืน

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ถูกกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง” และวรรคสองบัญญัติว่า “เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป ...”

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า นายวิทยา ศิริพงษ์ ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

พลโท จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ